

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Olga
 Nazwisko: Światowiec
 Nazwisko rodowe: Umlawska
 Miejsce urodzenia: Obra
 Data urodzenia: 03-02-1927
 Imię ojca: Stanisław
 Imię matki: Leokadia
 Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Akta śledztwa prowadzonego od 17.01.1950 do 25.02.1950 przez Wydz. Śledczy WUBP w Bydgoszczy. Sprawa dotyczyła członków niepodległościowej organizacji młodzieżowej pod nazwą „Powrót”, działającej w Kcyni w latach 1949-1950, której celem była walka z systemem komunistycznym. Olga Umlawska została zatrzymana 13.01.1950 na mocy postanowienia Szefa PUBP w Kcyni. W dn. 14.01.1950 dokonano przeszukania miejsce zamieszkania ww. W czasie prowadzenia śledztwa wielokrotnie przesłuchiwana. Postanowieniem Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Bydgoszczy (Pr. II 20/50) z 20.01.1950 tymczasowo aresztowana. W toku śledztwa ustalono, że w organizacji działała od momentu jej powołania tj. od 03.12.1949 do dnia zatrzymania.</p>	IPN By 070/104 t. 1-4 (104/III).	
<p>Akta nadzoru prowadzone przez Wojskową Prokuraturę Rejonową w Bydgoszczy (Pr. II-20/50) w okresie od 21.03.1950 do 01.05.1954 w sprawie członków organizacji "Powrót" z Kcyni. Olga Umlawska postanowieniem Wojskowej Prokuratury Rejonowej w Bydgoszczy (Pr. II-20/50) z 20.01.1950 została tymczasowo aresztowana za przynależność do organizacji i osadzona w Więzieniu w Bydgoszczy. 28.02.1950 WUBP w Bydgoszczy sporządził akt oskarżenia, który 13.03.1950 został zatwierdzony przez prokuraturę i przesłany do sądu.</p>	IPN By 141/101.	

Akta sprawy karnej prowadzonej przez Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszczy dotyczącej członków nielegalnej organizacji młodzieżowej pod nazwą „Powrót” działającej w Kcyni w latach 1949-1950. Wyrokiem sądu (Sr. 91/50) z 21.03.1950 Olga Umlawska została uznana winną zarzucanych jej aktem oskarżenia czynów tj. przynależność do nielegalnej organizacji, w której pełniła funkcję sekretarza, organizacja zebrań, werbunek nowych członków, a także przygotowywanie oraz kolportaż antyrządowych ulotek i skazana na karę 10 lat więzienia i utratę praw publicznych na okres 3 lat wraz z przepadkiem całego mienia na rzecz Skarbu Państwa. 25.10.1950 Najwyższy Sąd Wojskowy w Warszawie oddalił skargę rewizyjną i utrzymał wyrok sądu I Instancji w mocy. Postanowieniem WSR w Bydgoszczy (Sr. 91/50) z 23.03.1954 na mocy amnestii ww. złagodźono karę pozbawienia wolności do 6 lat i 8 miesięcy z utrzymaniem w mocy kar dodatkowych. 29.01.1955 na wniosek prokuratury Wojskowy Sąd Rejonowy w Bydgoszcz warunkowo zwolnił ww. z reszty odbycia kary pozbawienia wolności z wyznaczeniem okresu próby. 31.01.1955 sąd nakazał zwolnienie Olgi Umlawskiej z więzienia. Wypuszczona na wolność z Więzienia w Bydgoszczy Fordonie z dniem 03.02.1955.

IPN By 66/2046-2047.

Akta sprawy ewidencyjno-obszernyjnej krypt. „Olga” założonej 24.09.1955 pod nr 385/55 przez PD ds. BP/KPMO w Szubinie w celu operacyjnej kontroli Olgi Umlawskiej po zwolnieniu jej z więzienia. Ww. była jednym z założycieli działającej od 1949 do 1950 na terenie Kcyni organizacji pod nazwą „Powrót”. Za powyższą działalność została skazana na karę 10 lat więzienia. Do agenturalnej obserwacji wykorzystano m.in. informatora pseud. „Róża”. W ramach sprawy poza ww. kontroli operacyjnej poddano także pozostałych członków organizacji „Powrót”. Akta sprawy złożono do archiwum 31.12.1960 pod sygn. 2186/II.

IPN By 044/562 (2186/II).

Akta Sprawy Agenturalnego Sprawdzenia krypt. „Organizator” dotyczącej działalności grupy rabunkowej w Piechcinie w 1956, prowadzone przez PD ds. BP/KPMO w Szubinie od 08.01.1955 do 31.01.1974. W aktach znajduje się dokumentacja sprawy ewidencyjno-obszernyjnej krypt. „Olga” dotyczącej Olgi Światowic. Rozpracowywana przez UB/SB w związku z zaangażowaniem w działającej w latach 1949-50 w Kcyni nielegalnej organizacji młodzieżowej pod nazwą „Powrót”. Jej członkowie planowali prowadzenie walki z władzą komunistyczną poprzez m.in. kolportaż antyrządowych ulotek. Organizacja została zlikwidowana, zaś jej członkowie skazani na kary więzienia.

IPN By 084/19 (168/II).

Rozpracowywana w ramach Sprawy Operacyjnej Obserwacji krypt. „Niedobici” prowadzonej od 14.11.1960 do 28.02.1964 przez KP MO w Szubinie pod nr 49/60 (w dn. 24.09.1962 przerwano rejestrację na nowy nr 470) dotycząca członków organizacji „Powrót”. Materiały złożono do archiwum pod sygn. 2837/II.

Materiałów o sygn. 2837/II brak. Wpis na podstawie zapisów kartoteczno-ewidencyjnych.

Charakterystyka Nr 46/0 dot. organizacji młodzieżowej pod nazwą „Powrót”. Materiały opracowane od 24.02.1975 do 20.05.1975 przez Wydz. „C” KW MO w Bydgoszczy. Omawiana organizacja powstała 03.12.1949 przy udziale m.in. Olgi Umławskiej celem walki z systemem komunistycznym poprzez przygotowywanie i publikowanie antyrządowych druków, pozyskiwanie broni palnej, napady na funkcjonariuszy MO, UB i WP oraz prowadzenie sabotażu i dywersji. Ogółem członkowie organizacji „Powrót” do połowy stycznia 1950 pięciokrotnie przeprowadzili kolportaż antyrządowych ulotek oraz zniszczyli flagi i portrety przywódców międzynarodowego ruchu robotniczego. Od 14 do 17.01.1950 większość członków organizacji, poza jedną osobą, zostało zatrzymanych (14.01.1950 aresztowano Olgę Umławską). 21.03.1950 ww. została skazana przez WSR w Bydgoszczy na karę 10 lat więzienia.

IPN BU 0176/89 (46/0), IPN By 09/46 (46/0).

Teczka personalna i pracy Informatora/Tajnego Współpracownika (TW) pseud. „Róża” nr rej. 1813. Materiały prowadzone przez PU ds. BP /KP MO w Szubinie od 01.11.1955 do 28.08.1981. Zwerbowana przez UB do inwigilowania Olgi Umławskiej oraz pozostałych, byłych członków organizacji „Powrót” w ramach sprawy ewidencyjno-obszernyjnej krypt. „Olga” oraz do sprawy operacyjnej obserwacji krypt. „Niedobici”. 16.02.1965 wyeliminowana z czynnej sieci TW. W teźce znajdują się doniesienia na Olgę Umławską.

IPN By 0085/190 t. 1-3 (29002/I), IPN By 00105/251 (29002/1) mikrofilm.